

Proceedings

การประชุมวิชาการระดับชาติ

ศึกษาศาสตร์วิจัย ครั้งที่ 1

• คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

วันที่ 29-30 พฤษภาคม 2557
ณ โรงแรมทรรษา เจบี หาดใหญ่
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

<http://eduit.pn.psu.ac.th/er2014>

สนับสนุนโดย

ISBN 978-616-271-185-5

การประชุมวิชาการระดับชาติ “ศึกษาศาสตร์วิจัย” ครั้งที่ 1
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ISBN 978-616-271-185-5

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2557 จำนวน 500 เล่ม
ราคา 359 บาท
(สงวนลิขสิทธิ์)

พิมพ์ที่ บริษัท แม็กซ์มีเดีย วาย 2 เคเพรส จำกัด
18 ถนนตันรัตนากร(ตรงข้ามโรงแรมเอ็มเพอเรียร์) อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110
โทร. 074-236850, 086-4907243
Fax 074-236850
อีเมล : maxmedia2007@hotmail.com

จัดทำโดย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

จัดจำหน่ายโดย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ชิตชนก เชียงแก้ว
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรพงศ์ แก่นอินทร์
3. รองศาสตราจารย์ ดร.คณิตา นิกรกุล
4. รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย นภาพงศ์
5. รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพัทธ์ ทองแท้
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา สัปพันธ์
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรินทร์ อักษรนิตย์
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิติมดี อาพัฒน์นันท
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุใจ ส่วนไพโรจน์
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อริยา คูหา
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษตรชัย และหิม
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ ทองเผื่อ
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย ธรรมสังการ
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เครือศรี วิเศษสุวรรณภูมิ
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กุสุมา ล่านุ้ย
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บัณฑิต ดุลยรักษ์
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาฟีฟิ ลาเต๊ะ
19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิฟาริต ระเด่นอามัด
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรเพ็ญ ภัทรนุชาพร
21. อาจารย์ ดร.อุสมาน สารี
22. อาจารย์ ดร.ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ
23. อาจารย์ ดร.มัยดี แวดราแม
24. อาจารย์ ดร.ณัฐินี โมพันธ์
25. อาจารย์ ดร.ศักรินทร์ ชนประชา
26. อาจารย์ ดร.ธีระยุทธ รัชชะ
27. อาจารย์ ดร.ณัฐพงษ์ กาจญญาญา
28. อาจารย์ ดร.โอภาส เกาไศยาภรณ์
29. อาจารย์ ดร.นที บัญจันทร์
30. อาจารย์ ดร.ฐปนวรรษ์ ประทีปเกาะ
31. อาจารย์ ดร.วุฒิชัย เนียมเทศ
32. อาจารย์ ดร.ฤทัยชนนี สิทธิชัย
33. อาจารย์ ดร.วันพิชิต ศรีสุข
34. อาจารย์ ดร.บุญญาสา แซ่หล่อ
35. อาจารย์ ดร.อนุวัติ สงสม
36. อาจารย์ ดร.ฮัมเดีย มุดอ
37. อาจารย์ ดร.วารุณี ณ นคร

38. อาจารย์ ดร.มูฮัมหมัด บินแสละ
39. อาจารย์จุฬา ธรรมชาติ
40. อาจารย์สนั่น เพ็งเหมือน
41. อาจารย์ยุพดี ยศวริศสกุล
42. อาจารย์ฮามีดี๊ะ มุสอ
43. อาจารย์วิมล ภคธีรเชียร
44. อาจารย์สุรรัตน์ รงเรือง
45. อาจารย์จารึก อรรถสงเคราะห์
46. อาจารย์วัฒน์ะ พรหมเพชร
47. อาจารย์ยุพาวัดน์ อัมชูวัฒนา
48. อาจารย์รอฮานา ซนีย์เย็ง
49. อาจารย์ลลิตา บุญธง
50. คุณรสเมื้อะ มะมิง

มหาวิทยาลัยทักษิณ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.นิรันดร์ จุลทรัพย์
2. รองศาสตราจารย์น้อม สังข์ทอง
3. รองศาสตราจารย์สุเทพ สันติวรานนท์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทรา กล้านรงค์
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พูนสุข อุดม
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรวรรณี ลิ้มอักษร

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1. รองศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราชาญ์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข
3. รองศาสตราจารย์ ดร.มงคล ดอนขวา
4. รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา อารีรัตน์
5. รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ วิจักขณาลัญญ์
6. รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ชัยเจริญ
7. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวีรี ศิวะแพทย์
8. รองศาสตราจารย์ประภาพร ศรีตระกูล
9. รองศาสตราจารย์ลัดดา ศิลาน้อย
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารุณี ชามาศย์
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวี สระน้ำคำ
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรชัย เนตรถนอมศักดิ์
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี จันทรเพ็ง
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ เต็มเดชาติพงศ์
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรินทิพย์ รักษาสัตย์
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพล อาจอินทร์
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนนชาติ เจริญครบุรี
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวณี สิริสุขศิลป์

19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังคณา ตุงคะสมิต
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิศรา ก้านจักร
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนา ดาราศักดิ์
22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปัทมพร ทนินชัยบุตร
23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิทธิ วนิชาชีวะ
24. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราวิรัช เผือกพันธ์
25. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธชา รุญเจริญ
26. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพดล มีไชโย
27. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปนัดดา ญวนกระโทก
28. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ สิมารักษ์
29. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลิขิต อมาตยคง
30. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภชัย แสงสุทธิ
31. อาจารย์ ดร.จตุภูมิ เขตจัตุรัส
32. อาจารย์ ดร.นฤมล อินทร์ประสิทธิ์
33. อาจารย์ ดร.ประกฤติยา ทักษิโณ
34. อาจารย์ ดร.ประยุทธ ชูสอน
35. อาจารย์ ดร.วายุ กาญจนสร
36. อาจารย์ ดร.สมพงษ์ พันธุ์รัตน์
37. อาจารย์ ดร.อนุชา โสมาบุตร
38. อาจารย์ปรีชา เครือวรรณ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ ตั้งธนานนท์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ สมพงษ์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา นันทะไชย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฐมภรณ์ พิมพ์ทอง
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมธินี วงศ์วานิช รัชมภากรณ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

1. รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา
2. รองศาสตราจารย์ประสพชัย พสุนนท์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงษ์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกนถุน บางท่าไม้
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิญา อิงอาจ
6. อาจารย์ ดร.วรรณวีร์ บุญคุ้ม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุนีย์ เหมะประสิทธิ์

มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัญญัติ ยง่วน

มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติพงษ์ ปลั่งสุวรรณ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรนุช ศรีสะอาด

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

อาจารย์สรเพชร เทียงเกต

ข้าราชการบำนาญ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต คำชะอม
2. รองศาสตราจารย์ปราณี ทองคำ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ บุญช่วย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำภา บุญช่วย
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราณี นิลกรณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทักษิณ กิรดิรัตน์นะ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

อาจารย์ ดร.สมประสงค์ เสนารัตน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

อาจารย์พัทธนา สุวรรณแสน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

อาจารย์ ดร.สุมาลี พงศ์ติยะไพบูรณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ราตรี นันทสุนันท์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระยุทธ ชาตะกาญจน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิตยารัตน์ คณาลี

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

อาจารย์นิมารูณี หะยีวาเงาะ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

อาจารย์สุดคณิง ณ ระนอง

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

1. รองศาสตราจารย์ ดร.วิน เดชพิชัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ ทิพย์รัตน์

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

อาจารย์ ดร.นพมาศ อัครจันทโชติ

มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารุวัจน์ สองเมือง

วิทยาลัยเซนต์หลุยส์

อาจารย์ ดร.สมชาย แซ่เตียว

นักวิจัยอิสระ

ดร.เดช เกตุฉ่ำ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ดร.ปานเทพ ลาภเกษตร
อาจารย์ภานุพงษ์ พนมวัน

สำนักงานศึกษาธิการ ภาค 8

อาจารย์กมลวรรณ กลั่นเกลี้ยง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ดร.ชาร์ร็ฟท์ สื่อนิ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

อาจารย์มุฮัมมัดฮัสสัน อาสลัม อัลอิกลาส

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3

ดร.พิทยุทธ์ กงกุล
อาจารย์นียอ บาฮา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 15

ดร.อาอีดีะ ยีเจ๊ะนิ

ธนาคารออมสิน สาขาสาบบุรี

คุณกิพีรี อูมาร์

ความสัมพันธ์ความสำเร็จของพฤติกรรมการออมกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สูงอายุ
ในเขตอำเภอรามบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
Relationship Success of Saving Behavior with the Sufficiency Economy of Elderly in
Amphoe PranBuri, Prachuap Khiri Khan

ชนากานต์ พวงทอง^{1*} ญัฐธา สายสวาท¹ และสิริชัย ดีเลิศ²

¹นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ สาขาการจัดการธุรกิจทั่วไป มหาวิทยาลัยศิลปากร

²อาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ สาขาการจัดการธุรกิจทั่วไป มหาวิทยาลัยศิลปากร

E-mail : Chanagan024@gmail.com

บทคัดย่อ

ในงานวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายของกลุ่มผู้สูงอายุรวมถึงการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และศึกษาความสำเร็จจากการออมที่สัมพันธ์กับอายุที่เริ่มออม และการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ใน อำเภอรามบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 400 คน ซึ่งเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวกโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลตามแหล่งชุมชน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ ด้วยโปรแกรมSPSS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไควสแควร์ และค่าประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษการออมของผู้สูงอายุพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 60-65 ปี มีอาชีพเดิมก่อนเกษียณคือข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 10,001-20,000บาท มีการศึกษาระดับปริญญาตรี รูปแบบการออมที่ประสบความสำเร็จได้แก่ การออมอาคารเพื่ออยู่อาศัย การออมที่ดิน และการออมเงินสด ตามลำดับ ส่วนใหญ่เริ่มออมที่ช่วงอายุต่ำกว่า 40 ปี และเมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างช่วงอายุที่เริ่มออมกับความสำเร็จในการออม พบว่า การออมด้านอาคารที่อยู่อาศัย ทองคำ อัญมณี โลหะมีค่า และเงินฝากกับสถาบันการเงิน มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการออม และความสำเร็จของการออมและเศรษฐกิจพอเพียง มีความสัมพันธ์กันทุกด้าน

คำสำคัญ : ผู้สูงอายุ การออม เศรษฐกิจพอเพียง

Abstracts

This research aims to study the behavior of spending and savings of the elderly, as well as the sufficiency economy applications, including the study of life and achievements of savings associated with age at on set savings. And lifestyle, the philosophy of sufficiency economy. The sample in this research was that the elderly residents, Pranburi, Prachuap Khiri Khan. The total of 400 people by the selection of samples using a questionnaire as a tool to gather information on community resources , and the data were analyzed statistically with SPSS program. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, Chi -square and the Pearson correlation. The purpose of this paper was to found that the savings of the elderly, most respondents were female, age 60-65 years before retirement was a career official. Most enterprises have a monthly income 10,001-20,000 baht , a bachelor's degree is the most common. Form of savings that are achieved, saving buildings for housing , savings land and cash savings respectively. Most of the savings over the age of 40 years, and on the relationship between the age that start saving with success in savings found that

Keywords : elderly, saving behavior, sufficiency economy

บทนำ

คนส่วนใหญ่มักจะเข้าใจว่าเงินออม หมายถึงรายได้หักค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภคและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ซึ่งเป็นความหมายที่ค่อนข้างใกล้เคียงและนับเป็นความเข้าใจที่ถูกต้องเพียงส่วนหนึ่ง เพราะเงินออมในระบบเศรษฐกิจมีความหมายกว้างรวมถึงเงินออมทั้งของภาครัฐ คือ รัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ และเงินออมของภาคเอกชนที่เป็นภาคธุรกิจและครัวเรือนทั้งหมด การออมนอกจากจะมีความสำคัญต่อประชาชนในแง่ ทำให้เกิดความมั่นคงในอนาคตแล้ว ยังเป็นปัจจัยสำคัญต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นรากฐานและ เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการลงทุนพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอย่างมากเนื่องจากการช่วยสนับสนุนการลงทุนการผลิตของประเทศและการจ้างงาน หากประเทศมีเงินออมและเงินลงทุนค่อนข้างสมดุล การลงทุนในประเทศก็ไม่ต้องอาศัยเงินทุนจากต่างประเทศมากนัก นอกจากนี้ยังช่วย สร้างเสริมความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและลดผลกระทบจากความผันผวนทางเศรษฐกิจ เนื่องจากการออมในระดับสูงจะทำให้การลงทุนในระดับประเทศไม่จำเป็นต้องอาศัยเงินทุนจากต่างประเทศ หากการพึ่งพิงเงินทุนจากต่างประเทศในระดับสูงและต่อเนื่อง รวมทั้งนำเงินออมไปลงทุนในโครงการที่ไม่มีประสิทธิภาพย่อมนำมาสู่การเกิดวิกฤติเศรษฐกิจได้ง่าย ดังกรณีปี 2540 ดังนั้น การออมจึงนับว่า มีความสำคัญค่อนข้างมากเพื่อรองรับการลงทุน และเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและต่อผู้ออมเองเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงในชีวิตระยะยาว (สหกรณ์ออมทรัพย์ กระทรวงการคลัง.2557 : ออนไลน์)

จากโครงสร้างประชากรในประเทศไทย มีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องอาจเป็นปัญหาต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในชาติ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาที่เกิดจากวัยแรงงานที่มีความสามารถในการเลี้ยงดูผู้สูงอายุวัยสูงอายุ (ปรัชญา อังคะรัตนา. P[2551:1]ปัญหาจากการไม่เตรียมพร้อมทางการเงินทั้งในการลงทุนและการออมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณอายุจึงทำให้ผู้สูงอายุจำนวนมากไม่น้อยต้องประสบปัญหาภัยรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ล้วนแต่มีผลกระทบต่อผู้สูงอายุในอนาคตที่อาจจะไม่มีลูกหลานให้พึ่งพิง หรือลูกหลานมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะเลี้ยงดูผู้สูงอายุ ดังนั้น ผู้ที่จะเกษียณในอนาคตควรมีการเตรียมตัวเพื่อเกษียณแบบพึ่งพิงตนเองได้ตั้งแต่วันนี้ และให้ความสำคัญกับการวางแผนการเงินอย่างจริงจัง จากปัญหาดังกล่าวหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้พยายามรณรงค์ ให้ประชาชนเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่ฟุ่มเฟือยมาสร้างนิสัยการ ใช้จ่ายอย่างประหยัดลดการบริโภคที่ไม่จำเป็นลงและเก็บออมไว้ใช้จ่ายเมื่อครั้งหรือเหลือเก็บไว้ใช้ในอนาคต เพื่อความมั่นคงของชีวิต.

การวางแผนการเงินสำหรับการปลดเกษียณ และการวางแผนจัดการทรัพย์สิน การปลดเกษียณเป็นการสิ้นสุดวาระของการทำงานที่เคยให้ผลประโยชน์อย่างเต็มหน่วย บุคคลจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนการเงินต่างๆซึ่งประกอบไปด้วยแหล่งที่มาของรายได้เมื่อปลดเกษียณและการจัดการทรัพย์สินที่จะตกเป็นมรดกให้แก่ทายาทอย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ (สมพร เทพสิธา: 2550) การวางแผนทางการเงินของวัยเกษียณเป็นการวางแผนและการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อจัดระเบียบการเงินของบุคคลให้มีประสิทธิภาพ ด้วยการออม การใช้จ่าย และการลงทุน เพื่อสร้างความมั่นคงและผาสุกสำหรับบุคคลและครอบครัว ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ และ สร้างหลักประกันว่าจะมีเงินออมเพียงพอสำหรับการใช้ชีวิตหลังเกษียณอย่างมีความสุขและลดการพึ่งพิงลูกหลานการออมที่จะประสบความสำเร็จได้นั้นมักเกิดจากการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ตามแนวพระราชดำรัสเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นพระราชดำรัสที่ชี้แนวทางการดำรงชีวิต ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระราชดำรัสแก่ชาวไทยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา (สมพร เทพสิธา: 2550)

จากความสำคัญดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาถึงความสำเร็จของพฤติกรรมออมกับแนวปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางหรือปรัชญาในการดำเนินชีวิตที่ดีสำหรับผู้สูงอายุและบุคคลทั่วไปที่จะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้ว เพื่อสร้างความประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

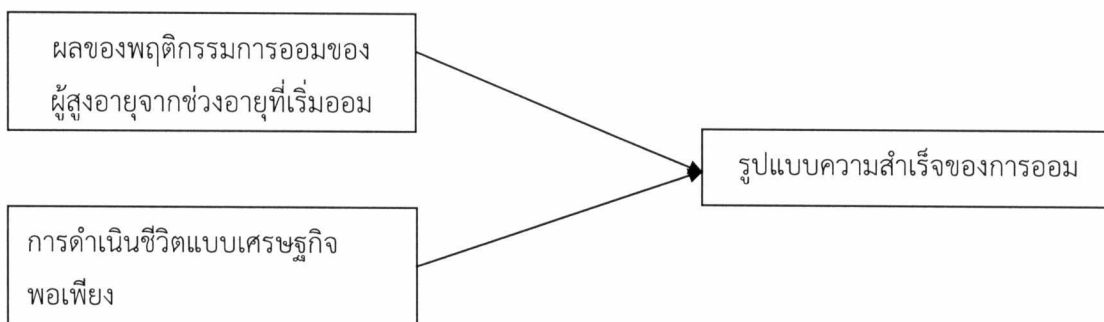
1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายของกลุ่มผู้สูงอายุรวมถึงการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต
2. เพื่อศึกษาความสำเร็จจากการออมที่สัมพันธ์กับอายุที่เริ่มออม และการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุและบุคคลทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมและช่วงอายุที่เหมาะสมกับการออม
2. เพื่อลดความผันผวนของการบริโภคและเพื่อเหตุฉุกเฉิน โดยที่รายได้ของครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่มีความแน่นอนจึงต้องออมเงินไว้ใช้บริโภคเมื่อรายได้ตกต่ำหรือขาดรายได้ ขณะเดียวกัน ก็ต้องออมไว้ในยามฉุกเฉิน เจ็บป่วย เป็นต้น
3. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับใช้แนวความคิดด้านเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับการใช้จ่ายและการออมรวมถึงความสำเร็จจากการออม

สมมติฐาน : ช่วงอายุที่เริ่มออม และการดำเนินแบบเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการออม

กรอบแนวคิด

แนวคิดทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ความสำเร็จของพฤติกรรมการออมของแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สูงอายุกรณีศึกษาใน อำเภอ ปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้ศึกษาได้ลำดับเอกสารและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไว้ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

1.1 เหตุผลในการทำงานของผู้สูง

เมื่อพิจารณาควบคู่ไปกับการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2550 พบว่าผู้สูงอายุประมาณครึ่งหนึ่งทำงานเพราะต้องการหารายได้เพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัว รองลงมาคือ ตนเองยังมีสุขภาพแข็งแรงและยังมีแรงทำงานอยู่ ส่วนเหตุผลอื่นๆเช่นต้องส่งลูกเรียนเป็นอาชีพที่มีอยู่เดิมไม่มีคนดูแลแทนและมีหนี้สินตามลำดับจากภาวะการทำงานและเหตุผลในการทำงานดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพในการดำรงชีวิตและการมีชีวิตอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุซึ่งต้องการมีส่วนร่วมหรือมีบทบาทในครัวเรือนไม่ต้องการเป็นภาระของลูกหลานหรือครอบครัวดังนั้นการทำงานของผู้สูงอายุจึงมีคุณค่าทั้งต่อตัวผู้สูงอายุเองครอบครัวและประเทศ(สมพร เทพสิทธา: 2550)

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุ

2.1 แนวคิดของการออม (Saving)

การออมกับกระแสรายได้และรายจ่าย คือการออมทรัพย์ซึ่งการออมทรัพย์ของครัวเรือนจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับรายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริงและการบริโภคของครัวเรือนอย่างมากด้วยเหตุที่ว่าหลังจากที่ครัวเรือนได้รับรายได้มาแล้วเมื่อนำไปหักภาษีออกรายได้ดังกล่าวถือเป็นรายได้ที่ครัวเรือนสามารถนำไปจับจ่ายใช้สอยได้จริงครัวเรือนจะจัดสรรรายได้ส่วนนี้ไปใช้เพื่อการบริโภคส่วนที่เหลือจึงค่อยเก็บออมไว้เป็นเงินสะสมเรียกการออมเงินส่วนที่เหลือนี้ว่า "การออมทรัพย์" หากพิจารณาจะพบว่า การออมเปรียบเป็นส่วนร่วของวงจรการหมุนเวียนของกระแสรายได้ซึ่งเป็นผลให้กระแสรายได้ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งมีค่าไม่เท่ากับกระแสรายจ่ายในช่วงเวลานั้นสามารถเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริงค่าใช้จ่ายและปริมาณการออมได้ดังนี้ $Y = S + C$

Y คือรายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริง

C คือค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค

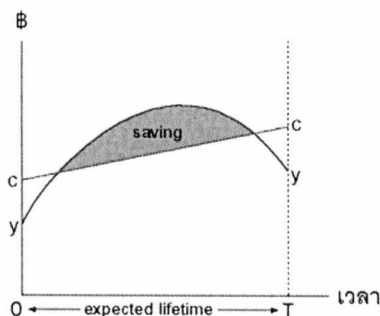
S คือปริมาณการออม

ตัววัดค่าพฤติกรรมออม : สำหรับตัววัดค่าพฤติกรรมออมที่นิยมใช้กันคือ APS (average propensity to save : ความโน้มเอียงเฉลี่ยในการออม) เป็นค่าที่แสดงให้เห็นว่ารายได้ 1 หน่วยครัวเรือนจะทำการออมเก็บไว้เท่าไรซึ่งให้ทราบถึงพฤติกรรมในการจัดสรรรายได้ไปในการออมของครัวเรือนและ MPS (marginal propensity to save : ความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม) เป็นค่าที่แสดงให้เห็นว่าเมื่อรายได้เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วยปริมาณการออมจะเปลี่ยนแปลงไปเท่าไรซึ่งให้ทราบถึงผลของการเปลี่ยนแปลงระดับรายได้ที่กระทบต่อพฤติกรรมออมว่ามีมากน้อยเพียงใด

การออมกับทฤษฎีการบริโภค : จากที่กล่าวไปแล้วว่าการบริโภคและการออมเป็นของคู่กันดังนั้นการออมจึงมีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีการบริโภคอย่างใกล้ชิด

ตามแนวคิดของ James S. Duesenberry เชื่อว่าครัวเรือนที่มีระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและระดับรายได้อยู่ในระดับหนึ่งแล้วจะเป็นการยากที่จะทำให้เขาลดระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคให้ต่ำกว่าเดิมเมื่อระดับรายได้เปรียบเทียบกับระดับรายได้ที่เคยได้รับสูงสุด (previous peak income) ลด

ตามแนวคิดของ Franco Modigliani, Albert Ando และ Richard Brumberg เชื่อว่าปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในงวดเวลาหนึ่งจะขึ้นอยู่กับราคาคะเนของรายได้ตลอดช่วงอายุขัยทั้งในอดีตปัจจุบันและอนาคตหากพิจารณาการกระจายรายได้และปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในวัฏจักรชีวิตที่ควรจะเป็นของบุคคลหนึ่งๆ ดังรูป

รูปที่ 1 : การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในวัฏจักรชีวิต

(สุธารส เนินปลอด:2551)

3.ปรัชญาด้านเศรษฐกิจพอเพียง

3.1ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงจึงประกอบด้วยคุณสมบัติดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

3. ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยมี เงื่อนไข ของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง ๒ ประการ ดังนี้

1. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ

2. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต(กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย :2542)

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา โดยศึกษาพฤติกรรมความสำเร็จในการออมที่สัมพันธ์กับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มผู้สูงอายุ 60-82 ปี ในเขต อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก ทำการสำรวจโดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด 400 ตัวอย่าง

วิธีการศึกษาและรวบรวมข้อมูล

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่าง ผู้สูงอายุ อายุ 60-82 ปี ในเขต อำเภอ ปรางบุรี จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 400 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถาม

ตอนที่ 1: ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2: ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ

ตอนที่ 3: ข้อมูลด้านการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ทบทวนวรรณกรรมเพื่อศึกษารอบแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยจากหนังสือวารสารและบทความที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำการกำหนดประเด็นและสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย

2) ร่างแบบสอบถามให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ทางการวิจัย โดยใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยพิจารณาถึงความถูกต้องครอบคลุมและครบถ้วนของเนื้อหาและภาษาที่ใช้

3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา เพื่อพิจารณาในด้านความเที่ยงตรง(Validity)ของแบบสอบถาม

4) นำเสนอแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้สูงอายุ ที่อยู่ในเขต อำเภอ ปรางบุรี จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 30 ชุด และนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น(Reliability)ของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient)ของครอนบาค (Cronbach,1974: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77

5) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความเชื่อมั่นไปเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามใน อำเภอ ปรางบุรี จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 400 ชุด

ความถี่ด้านพฤติกรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สูงอายุ จำนวน 15 ข้อ แบ่งเป็น 5 ระดับโดยมีการให้คะแนนรวมแบบอันตรภาคชั้น (Interval Scale) (กัลยา วานิชย์บัญชา 2554 : 37) ดังนี้

บ่อยมาก	5	คะแนน
ค่อนข้างบ่อย	4	คะแนน
บางครั้ง	3	คะแนน
นานๆครั้ง	2	คะแนน
ไม่เคย	1	คะแนน

โดยแปลงค่าเฉลี่ยตามแนวทาง (Philip Kotler 2000) รายละเอียด ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายความว่า	มีการปฏิบัติเป็นประจำ
คะแนนเฉลี่ย	3.50 - 4.49	หมายความว่า	ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
คะแนนเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายความว่า	ปฏิบัติบางครั้ง
คะแนนเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายความว่า	ปฏิบัตินานๆครั้ง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายความว่า	ไม่เคยปฏิบัติ

ผลการวิจัย

เมื่อสำรวจข้อมูลตามแบบแผนการสุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้ง 400 ชุด จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS และผลการศึกษาดังนี้

ด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 64 อายุ 60-65 ปี ร้อยละ 67.5 ระดับการศึกษาปริญญาตรีร้อยละ 52 สถานภาพสมรสร้อยละ 77.5 อาชีพเดิมก่อนเกษียณอายุการทำงานข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 32.5 อาชีพปัจจุบันประกอบอาชีพเดิมก่อนเกษียณ ร้อยละ 57.3 สถานะทางเศรษฐกิจมีเงินใช้จ่ายเพียงพอร้อยละ 63.3 โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีแหล่งเงินได้จาก เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ/กองทุนชราภาพ ร้อยละ 34.9 รองลงมาจากการทำงาน ร้อยละ 28.2 สุดท้ายได้รับจากบุตรหลาน ร้อยละ 20.8 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10001-20000 ร้อยละ 39.8 ไม่มีภาระหนี้สิน

ตารางที่ 1 วิเคราะห์พฤติกรรมด้านการใช้จ่ายและการออมของผู้สูงอายุ

การออม	จำนวน (คน)	มูลค่า(บาท)		ช่วงอายุที่เริ่มออม (ประมาณ)				ท่านประสบ-ความสำเร็จจากการออมหรือไม่			การทดสอบสมมติฐาน	
		x ²	S.D.	ต่ำกว่า 30ปี	31-40	41-50	51-60	สำเร็จ	ไม่สำเร็จ	ไม่แน่ใจ	x ²	Sig.
1.1 รูปสินทรัพย์ถาวร												
ที่ดิน	69	1,129,710.14	1,552,401.3	65.2	23.2	11.6	-	89.9	10.1	-	5.37	0.68
อาคารและสิ่งก่อสร้างเพื่ออยู่อาศัย	256	629,101.52	498,695.13	59.8	15.6	22.7	2	93.8	6.3	-	84.47	0.00
ทองคำ อัญมณี โลหะมีค่า	162	34,012.35	20583.41	7.4	17.3	51.2	24.1	64.8	32.1	3.1	86.08	0.00

การออม	จำนวน (คน)	มูลค่า(บาท)		ช่วงอายุที่เริ่มออม (ประมาณ)				ท่านประสบ- ความสำเร็จจากการ ออมหรือไม่			การทดสอบ สมมติฐาน	
		x ²	S.D.	ต่ำกว่า 30ปี	31- 40	41- 50	51- 60	สำเร็จ	ไม่ สำเร็จ	ไม่ แน่ ใจ	x ²	Sig.
1.2รูปแบบทรัพย์สินทางการเงินในระบบและนอกระบบ												
เงินสด	145	9,093.10	17722.22	-	2.8	10.6	8.7	69.0	31	-	1.97	0.37
เงินฝากจากสถาบันการเงินต่างๆ	317	55,078.86	85260.45	-	-	81.1	18.8	64.4	33.8	2.8	54.43	0.00
การซื้อหลักทรัพย์ทางการเงินของ รัฐบาลหรือเอกชน	16	73,437.50	78032.45	-	-	-	100	100	-	-		
กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือ ประกัน ชีวิต	31	241,935.48	234910.19	-	-	-	100	100	-	-		
การให้กู้ยืมที่สัญญาตามกฎหมาย	4	200,000	0	-	-	-	100	100	-	-		
การเล่นแชร์หรือการให้กู้ยืมโดยไม่มี สัญญา	8	3,500	16035.67	-	-	-	100	100	-	-		

ด้านข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมพบว่า การออมรูปทรัพย์ถาวรที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดของผู้สูงอายุคือ การออมอาคารและสิ่งก่อสร้างเพื่ออยู่อาศัย ซึ่งมีมูลค่าเฉลี่ย 629,101.52 บาท และส่วนใหญ่เริ่มออมในช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี รองลงมาคือความสำเร็จในการออมที่ดิน ซึ่งมีมูลค่าเฉลี่ย 129,710.14 บาท ส่วนใหญ่เริ่มออมช่วงอายุ ต่ำกว่า 30 ปี และสุดท้ายคือความสำเร็จในการออม ทองคำอัญมณี โลหะมีค่า ซึ่งมีมูลค่าเฉลี่ย 34,012.35 บาท ส่วนใหญ่เริ่มออมที่ช่วงอายุ 41-50 ปี

การออมรูปทรัพย์สินทางการเงินในระบบและนอกระบบที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดคือการออมเงินสด ซึ่งมีมูลค่าเฉลี่ย 9,093.10 บาท และส่วนใหญ่เริ่มออมในช่วงอายุ 41-50 ปี รองลงมาคือการออมเงินฝากจากสถาบันการเงินต่างๆ ซึ่งมีมูลค่าเฉลี่ย 55,078.86 บาท ส่วนใหญ่เริ่มออมในช่วงอายุ 41-50 ปี ส่วนรูปแบบการออมโดยการซื้อหลักทรัพย์ทางการเงินของรัฐบาลหรือเอกชน การให้กู้ยืมที่มีสัญญาตามกฎหมาย และการเล่นแชร์หรือการให้กู้ยืมโดยไม่มีสัญญา ผู้สูงอายุที่ออมเงิน 3 ประเภทนี้มีจำนวนน้อย และประสบความสำเร็จทั้งหมด

ด้านเหตุผลหลักในการออมเงินของผู้สูงอายุเพื่อไว้ใช้จ่ายในการเลี้ยงชีพ ร้อยละ 94.5 รองลงมาเพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน ร้อยละ 4.5 สุดท้ายยอมเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ/การจัดตั้งหรือขยายธุรกิจ การวางแผนการออมของผู้สูงอายุคาดว่าจะเท่าเดิม ร้อยละ 74 คาดว่าจะเพิ่มขึ้น ร้อยละ 13.2 และคาดว่าจะลดลง 12.8

ด้านพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงอายุมีค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตด้านอาหารและเครื่องดื่ม เช่น อาหารเครื่องดื่มภายในบ้าน การรับประทานนอกบ้าน ร้อยละ 17.9 รองลงมาใช้จ่ายในกิจกรรมอื่น ๆ เช่น ของใช้ส่วนตัวต่างๆ ได้แก่ สบู่ ยา สระผม ยาสีฟัน ร้อยละ 16.6 สุดท้ายเป็นค่าใช้จ่ายด้านเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย เช่น เสื้อผ้า รองเท้า เครื่องประดับ ร้อยละ 16.1 และพบว่าผู้สูงอายุมีค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงสำหรับกรท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวในประเทศ การท่องเที่ยวต่างประเทศ ร้อยละ 56.3 รองลงมาค่าใช้จ่ายสำหรับกิจกรรมเข้าสังคม เช่น ค่าใช้จ่ายการเป็นสมาชิกชมรม สมาชิกสถานออกกำลังกาย ร้อยละ 34.5 และค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงอื่นๆ ร้อยละ 9.2 ผู้สูงอายุมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนเพื่อการดำรงชีวิต

11,799 บาท และค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงโดยเฉลี่ย 3,876.73 บาท ผู้สูงอายุใช้จ่ายเงินที่ร้านค้า/ร้านขายของชำ ร้อยละ 33 รองลงมาใช้จ่ายเงินที่ตลาด/ตลาดนัด ร้อยละ 20 สุดท้ายผู้สูงอายุใช้จ่ายเงินที่ห้างสรรพสินค้า ร้อยละ 17.5

ปัจจัยด้านอาชีพ รายได้ ภาระหนี้สิน และค่าใช้จ่ายด้านต่างๆ มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรออมของผู้สูงอายุ ซึ่งทำให้ผู้สูงอายุมีการออมที่แตกต่างกัน โดยผู้สูงอายุที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ ไม่มีรายได้ มีภาระหนี้สินและค่าใช้จ่ายมากส่วนใหญ่มักจะมีการออมเล็กน้อยหรือไม่มีการออมเลยเนื่องจากเงินไม่พอใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณรัตน์ จันทร์เทวี่(2550) เนื่องจากผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จในการออมส่วนใหญ่ ยังประกอบอาชีพอยู่ ร้อยละ 57.3 และมีเงินใช้จ่ายเพียงพอ ร้อยละ 63.3

ด้านข้อมูลพฤติกรรมการใช้ชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้สูงอายุรับทราบข้อมูลปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากโทรทัศน์ ร้อยละ 56.5 ทราบจากวิทยุ ร้อยละ 12.9 และทราบจากหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 12.3 ปัจจุบันผู้สูงอายุได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ร้อยละ 38.6 ซึ่งมีระดับการประยุกต์ใช้ปานกลาง ร้อยละ 46.3 มาก ร้อยละ 41.1 และน้อย ร้อยละ 12.7 รองลงมาผู้สูงอายุนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน ร้อยละ 35 ซึ่งมีระดับการปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 47.2 มาก ร้อยละ 26.4 น้อย ร้อยละ 26.4 และไม่ได้นำไปประยุกต์ใช้ ร้อยละ 26.4

จากการทดสอบสมมติฐานความสำเร็จจากการออมกับประเภทการออมพบว่า ประเภทการออมที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จ ได้แก่ อาคารและสิ่งก่อสร้างเพื่ออยู่อาศัย ทองคำ อัญมณี โลหะมีค่า และ เงินฝากจากสถาบันการเงิน

วิเคราะห์พฤติกรรมด้านพฤติกรรมกรออมของผู้สูงอายุ

จากการวิเคราะห์พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ส่วนใหญ่นิยมใช้สินค้าที่ผลิตในประเทศมากกว่าสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ มีค่าเฉลี่ย 3.87 รองลงมาผู้สูงอายุพยายามใช้จ่ายตามรายได้ที่มีอยู่ มีค่าเฉลี่ย 3.63 และสุดท้ายผู้สูงอายุเลือกซื้อสินค้าที่มีความจำเป็นมากกว่าความต้องการ มีค่าเฉลี่ย 3.62 จากการสำรวจพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีพฤติกรรมกรออมที่ใช้ชีวิตอย่างพอประมาณมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรออมที่ดี

วิเคราะห์พฤติกรรมกรออมการใช้ชีวิตด้านความมีเหตุผลของผู้สูงอายุ

จากการวิเคราะห์ด้านพฤติกรรมกรออมการใช้ชีวิตด้านความมีเหตุผลพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่รักษาและใช้สิ่งของเครื่องใช้ในบ้านให้อยู่ในสภาพที่มีอายุการใช้งานที่ยืนยาว มีค่าเฉลี่ย 3.79 รองลงมาผู้สูงอายุจะพยายามลดค่าใช้จ่ายสินค้าและบริการที่ไม่จำเป็นในการดำรงชีพ มีค่าเฉลี่ย 3.71 สุดท้ายผู้สูงอายุนิยมนำของเก่าไปซ่อมแซมแล้วนำกลับมาใช้มากกว่าซื้อใหม่ มีค่าเฉลี่ย 3.68 จากการสำรวจพบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีพฤติกรรมกรออมการใช้ชีวิตด้านความมีเหตุผลสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรออมที่ดี

วิเคราะห์พฤติกรรมกรออมการใช้ชีวิตด้านการมีภูมิคุ้มกันของผู้สูงอายุ

จากการวิเคราะห์ด้านพฤติกรรมกรออมการใช้ชีวิตด้านการมีภูมิคุ้มกันของผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุมีพฤติกรรมกรออมติดตามค่าใช้จ่ายของตนและครัวเรือนทุกเดือน มีค่าเฉลี่ย 3.55 รองลงมาผู้สูงอายุสามารถปฏิบัติตามแผนการใช้จ่ายเงินที่วางไว้ มีค่าเฉลี่ย 3.44 สุดท้ายผู้สูงอายุมีการเตรียมเงินสำหรับไว้ใช้จ่ายกรณีฉุกเฉิน มีค่าเฉลี่ย 3.432 จากการสำรวจพบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต ซึ่งสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมกรออมที่ดี

ตารางที่ 2 การทดสอบสมมติฐานปัจจัยความสำเร็จกับเศรษฐกิจพอเพียง

ประเภทการออม	ความพอประมาณ		ความมีเหตุผล		ภูมิคุ้มกัน	
	T	sig	T	Sig	T	sig
ที่ดิน	3.75	0.00	4.16	0.00	3.22	0.02
อาคารสิ่งก่อสร้างเพื่ออยู่อาศัย	4.47	0.00	5.86	0.00	7.27	0.00
ทองคำ อัญมณี โลหะมีค่า	5.36	0.00	5.55	0.00	5.86	0.00
เงินสด	22.49	0.00	22.07	0.00	12.20	0.00
เงินฝากสถาบันการเงิน	12.97	0.00	14.15	0.00	8.5	0.00

จากตารางพบว่า ผู้สูงอายุที่มีพฤติกรรมการใช้ชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการออมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ที่ดิน อาคารสิ่งก่อสร้างเพื่ออยู่อาศัย ทองคำ อัญมณี โลหะมีค่า เงินสด เงินฝากสถาบันการเงินตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

จากกลุ่มตัวอย่างผู้ที่มีการออมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงโดยมีระหว่างอายุ 60-65 ปี มีสถานภาพสมรส มีระดับการศึกษาปริญญาตรี โดยประกอบอาชีพก่อนวัยเกษียณคือ ข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเดิมก่อนวัยเกษียณ ฐานะทางเศรษฐกิจมีเงินใช้พอเพียง โดยมีแหล่งเงินได้จากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ/กองทุนชราภาพ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10001-20000 บาท ไม่มีภาระหนี้สิน

ด้านพฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุรูปแบบการออมของผู้สูงอายุ รูปสินทรัพย์ถาวรที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดคือ อาคารและสิ่งก่อสร้างเพื่ออยู่อาศัย ช่วงอายุที่เริ่มออมต่ำกว่า 30 ปี ส่วนรูปสินทรัพย์ทางการเงินในระบบและนอกระบบ ที่ประสบความสำเร็จ คือ เงินฝากจากสถาบันการเงินต่างๆ ช่วงอายุที่เริ่มออม 41-50 ปี มีเหตุผลหลักในการออมคือ เพื่อไว้ใช้จ่ายในการเลี้ยงชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิขญา จิวพัฒนกุล (2553) และวางแผนการออมไว้เท่าเดิม มีค่าใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีพด้านอาหารเสื้อผ้าและเครื่องใช้สูงที่สุดซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ อภิขญา จิวพัฒนกุล โดยเฉลี่ย 11,799 บาท ส่วนค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง ผ่อนคลายในด้านการท่องเที่ยวสูงที่สุด โดยเฉลี่ย 3,876.73 บาท มีการใช้จ่ายใน ร้านค้าหรือร้านขายของชำ รับทราบข้อมูลปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากโทรทัศน์ และได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ในระดับปานกลาง

ผู้สูงอายุมีการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณมากที่สุดโดยนิยมใช้สินค้าที่ผลิตในประเทศมากกว่าสินค้าต่างประเทศ รองลงมาคือ ด้านความมีเหตุผล ผู้สูงอายุมีการรักษา หรือใช้สิ่งของเครื่องใช้ในบ้านให้อยู่ในสภาพที่มีอายุการใช้งานยืนยาว และสุดท้ายคือ ด้านภูมิคุ้มกันผู้สูงอายุมีการตรวจ ติดตาม ค่าใช้จ่ายของตนเองและครัวเรือนทุกเดือน

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ของเศรษฐกิจพอเพียงกับความสำเร็จด้านการออมพบว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่มีการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการออมทุกด้าน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่มีพฤติกรรมการใช้ชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงจะประสบความสำเร็จจากการออมในทุกๆ ด้าน ซึ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่ประสบความสำเร็จจากการออมจะเริ่มมีการออมในช่วงอายุต่ำกว่า 40 ปี ยกเว้นการออมประเภททองคำ อัญมณี โลหะมีค่า ที่ส่วนใหญ่เริ่มออมที่ช่วงอายุ 41-50 ปี ซึ่งช่วงอายุมีความสัมพันธ์กับการออมประเภทต่างๆ ดังนั้นเงินฝากจากสถาบันการเงินต่างๆ อาคารและสิ่งก่อสร้างเพื่ออยู่อาศัย ทองคำ อัญมณี โลหะมีค่า

จากการสำรวจผู้สูงอายุที่มีปัจจัยด้านอาชีพ รายได้ และภาระหนี้สิน จะมีการออมที่แตกต่างกัน โดยผู้สูงอายุที่มีภาระหนี้สินมากส่วนใหญ่จะไม่มีการออม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษางานวิจัยเชิงคุณภาพเรื่องความสัมพันธ์ความสำเร็จของพฤติกรรมกรออมกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สูงอายุเพื่อคลุ้มลึกข์ของข้อมูล
2. ควรศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ความสำเร็จของพฤติกรรมกรออมกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สูงอายุในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อยืนยันผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย. (2542). พออยู่พอกิน (เศรษฐกิจพอเพียง). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง.
- คอตเลอร์, ฟิลิป. (2549). หลักการตลาด ฉบับมาตรฐาน. [Principles of Marketing]. แปลโดย วาณิช, นิภา นิรุตติกุล, นนทรี เหล่าพัฒน์, พรพรหม พรหมเทศ, นิตยา ยามแดนและจุฑามาส ทวีไพบูลย์วงศ์. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน
- ปรัชญา อังคะรัตน. (2550). การเตรียมการด้านเศรษฐกิจก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุของประชากรในพื้นที่เฝ้าระวังทางประชากรกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (วิจัยประชากรและสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. อัดสำเนา.
- พรหมนนต์ จันทร์เทาว์. (2550). พฤติกรรมกรออมของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพจากรัฐบาล. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สมพร เทพสิทธา. (2550). แก่อย่างมีค่า ชราอย่างมีสุข. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสมพร เทพสิทธา เพื่อศาสนาและพัฒนาสังคม
- อรสุดา เจริญรัต. (2543). ในการเกิดขึ้น การดำรงอยู่ และการปรับตัวเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนาศึกษาศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2550). รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ.2550[ออนไลน์] 25 ธันวาคม 2556. เข้าถึงจากจาก: http://oppo.opp.go.th/info/report_surveyoder50.pdf
- สุธารส เนินปลอด. (2551). ปฏิบัติการพอเพียงเอาชนะความจนเริ่มต้นด้วยการออม. กรุงเทพฯ: E.Q.Plus,
- อภิขญา จิววัฒนกุล. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ. วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ